

Uppföljning särskilt stöd 2025

Läsåret 2024/2025

Författare: Christian Jerhov
Diarienummer: 2025:146 BUN

Datum: 2025-05-21

Innehåll

1.	Inledning och bakgrund	3
1.1.	Uppföljning särskilt stöd	3
1.2.	Skollagens regleringar	3
2.	Uppföljning – statistik särskilt stöd.....	4
2.1.	Åtgärdsprogram	4
2.2.	Enskild undervisning och särskild undervisningsgrupp	5
2.3.	Anpassad studiegång	5
3.	Statlig utredning om en förbättrad elevhälsa	5
3.1.	Utredningens förslag.....	6
3.2.	Analys av utredningens förslag	6
4.	Analys och slutsatser.....	7
4.1.	Inriktning för det vidare arbetet	7
Bilaga	.....	8

1. Inledning och bakgrund

1.1. Uppföljning särskilt stöd

Årligen görs uppföljningar av omfattningen av det särskilda stöd i grundskolan som ges i Alingsås kommun enligt skollagens (2010:800) kap. 3. I ärendet redovisas statistik avseende andel elever som har beslut om åtgärdsprogram och hur stor andel som ges stöd i form av placering i särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning och anpassad studiegång. Jämförelser görs med nationell statistik.

I 2025 års uppföljning görs även en analys av delbetänkandet från utredningen En förbättrad elevhälsa.

1.2. Skollagens regleringar

Enligt skollagens (2010:800) kap. 3 ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. I utbildningen ska hänsyn också tas till elevers olika behov. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Om en elev inte befaras komma att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Av skollagens kap. 3 framgår vidare att om det befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska eleven ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska i dessa fall utarbetas för eleven. Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör men kan också ges i form av enskild undervisning eller i särskild undervisningsgrupp.

Om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) göras. Den anpassade studiegången ska utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en

utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

En elev kan ha beslut om enskild undervisning eller placering i särskild undervisningsgrupp samtidigt som eleven har beslut om anpassad studiegång, något som är tämligen frekvent förekommande. När en elev placeras i en särskild undervisningsgrupp är det vanligt att eleven fokuserar på färre ämnen, alternativt även går kortare skoldagar.

2. Uppföljning – statistik särskilt stöd

Särskilt stöd till elever i *förskoleklass* redovisas inte i ärendet beroende på avsaknaden av möjligheter att göra jämförelser med riket då den nationella statistiken endast innehåller statistik för elever i grundskolans årskurs 1 till 9. Beslut om särskilt stöd i förskoleklassen är dock ovanligt. Det är heller inte möjligt att besluta om enskild undervisning, särskild undervisningsgrupp eller anpassad studiegång i förskoleklassen.

All statistik som behandlas nedan finns samlad i bilaga.

2.1. Åtgärdsprogram

Andelen elever med särskilt stöd (beräknat utifrån antalet upprättade åtgärdsprogram) i Alingsås kommuns grundskolor läsåret 2024/2025 var 7,3 procent. Nivån, och även skillnaden i andel mellan flickor och pojkar, är jämförbara med nivåerna för riket där 6,7 procent av eleverna hade ett upprättat åtgärdsprogram. Andelen elever i Alingsås kommun som har upprättade åtgärdsprogram har ökat jämfört med de närmast föregående åren och ökningen har skett för både flickor och pojkar. Det är fler pojkar än flickor som har beslut om åtgärdsprogram.

Antalet åtgärdsprogram, likt de olika formerna av särskilt stöd som följs upp särskilt nedan, varierar med elevernas ålder. Ett mönster som även syns på riksnivå. Andelen elever med särskilt stöd ökar med elevernas ålder upp till och med årskurs 6 för att sedan minska i årskurs 7. I årskurs 8 och 9 ökar andelen elever med särskilt stöd igen. I Alingsås kommun är andelen elever med särskilt stöd lägre än i riket i lågstadiet medan det är högre i mellanstadiet. På högstadiet är andelen i Alingsås kommun respektive riket på liknande nivåer.

2.2. Enskild undervisning och särskild undervisningsgrupp

Andelen elever som ges stöd i form av enskild undervisning eller i särskild undervisningsgrupp är högre i Alingsås kommuns grundskolor (3,3 procent) än i riket som helhet (2,2 procent). Skillnaden utgörs främst av att fler elever i Alingsås kommun ges stöd i särskild undervisningsgrupp än i riket. Det är fler pojkar än flickor som har beslut om särskild undervisningsgrupp i Alingsås kommun. Andelen elever som ges enskild undervisning är lägre än i riket.

Andelen elever som ges stöd i form av enskild undervisning eller i särskild undervisningsgrupp i Alingsås kommun har ökat över tid, även om det syns en liten minskning mellan 2023/2024 och 2024/2025, medan andelen varit relativt oförändrad i riket som helhet.

2.3. Anpassad studiegång

Även andelen elever som har anpassad studiegång ökar över tid och är högre i Alingsås kommuns grundskolor (2,8 procent) än i riket som helhet (1,5 procent). Det är fler pojkar än flickor som har beslut om anpassad studiegång i Alingsås kommun, på samma sätt som i riket som helhet. Andelen elever med anpassad studiegång i Alingsås kommuns grundskolor uppvisar en liten ökning mellan de två senaste läsåren.

3. Statlig utredning om en förbättrad elevhälsa

Delbetänkandet Förbättrat stöd i skolan (SOU 2024:44) från utredningen om en förbättrad elevhälsa publicerades i april 2025.

Utredningens uppdrag har varit att analysera och föreslå hur elevhälsan kan stärkas i syfte att bättre tillgodose elevernas behov och att föreslå hur arbetet med stöd och särskilt stöd kan förbättras och effektiviseras samt att lämna förslag som innebär att det ska bli enklare att placera elever i mindre och flexibla undervisningsgrupper eller att ge elever enskild undervisning. I delbetänkande redovisades den sistnämnda delen av uppdraget.

Om förslagen kommer att träda i kraft enligt utredningens förslag gäller de nya bestämmelserna från och med höstterminen 2028, vid samma tidpunkt som införandet av en tioårig grundskola, en ny läroplan och ett nytt betygssystem.

Följande är de förändringar som föreslås och som har relevans för detta ärende.

3.1. Utredningens förslag

Bestämmelsen om extra anpassningar för elever som befaras inte nå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas föreslås avskaffas. Istället införs en ny undervisningsform; stödundervisning.

Grunden för att elever ska ges förutsättningar att utvecklas enligt utbildningens mål är en undervisning av hög kvalitet där läraren tar hänsyn till elevers olika förutsättningar och behov. Ibland kan dock elever, trots en god och anpassad undervisning, ha behov av intensifierat stöd. Stödundervisning ska vara ett komplement till den ordinarie undervisningen, parallellt med eller utöver den. Extra anpassningar enligt nuvarande regleringar ges *inom ramen* för ordinarie undervisning. Stödundervisning ska vara ett ämnesspecifikt stöd och omfatta samtliga ämnen i grundskolan.

Vidare ska bestämmelserna om utredning av en elevs behov av särskilt stöd i skollagen förtydligas. Utredningen föreslår ändringar i skollagen som syftar till att undanröja hinder för att en utredning om särskilt stöd ska inledas. Förslaget innebär att det inte ska finnas något krav på att annat stöd ska ha getts innan en utredning om särskilt stöd ska inledas. Utredningen föreslår också att bestämmelserna ändras så att det inte ställs krav på att det särskilda stödet ska ges i den elevgrupp som eleven tillhör.

Utredningen föreslår vidare att det inte ska krävas särskilda skäl för att kunna fatta beslut om enskild undervisning och särskild undervisningsgrupp. Fokus i skolans arbete med stödinsatser ska vara att identifiera elevens behov samt vilken undervisning och lärmiljö som bäst kan möta dessa behov och skapa förutsättningar för eleven att tillgodogöra sig kunskaper.

Utredningen föreslår också att beslut om anpassad studiegång endast får fattas om elevens behov av särskilt stöd inte kunnat tillgodoses genom andra former av särskilt stöd. Det innebär att en förutsättning för att anpassad studiegång ska få användas är att alla övriga möjligheter till särskilt stöd enligt skollagen är uttömda eller bedömts olämpliga. Syftet med förslaget är att minska användningen av anpassad studiegång.

3.2. Analys av utredningens förslag

Avskaffandet av bestämmelsen om extra anpassningar och att elever istället ska ges stödundervisning är en stor förändring, men ligger delvis i linje med hur de så kallade flexgrupper som finns på flertalet skolor i kommunen används. Elever ges där ett ämnesinriktat stöd som ett komplement till eller parallellt med ordinarie undervisning.

De föreslagna förändringarna om att det inte längre ska behövas särskilda skäl för att en elev ska ges stöd i form av enskild undervisning eller särskild undervisningsgrupp stärker tidigare bedömningar om att den organisation av särskilda undervisningsgrupper, såsom den ser ut i dagsläget i Alingsås kommun, med såväl centralt placerade grupper som grupper på skolorna är rimlig att upprätthålla. Förändringen i bestämmelserna bedöms inte

nödvändigtvis komma att öka antalet elever i särskilda undervisningsgrupper i Alingsås kommun, eftersom andelen elever med denna typ av särskilt stöd i dagsläget är högre i Alingsås kommun än i riket.

Det behövs dock föras en kontinuerlig dialog kring hur många elever som ges denna form av särskilt stöd. Att inrätta särskilda undervisningsgrupper på skolorna och att besluta om att elever ska få sin undervisning i dessa beslutas av rektor, i enlighet med skollagens bestämmelser. Det finns dock en risk att ett högt och ökande antal elever i särskilda undervisningsgrupper påverkar lärartätheten i elevernas ordinarie klasser.

Förändringarna avseende bestämmelserna om anpassad studiegång bedöms behöva adresseras i närtid. På samma sätt som för andelen elever i särskild undervisningsgrupp är andelen elever med anpassad studiegång idag högre i Alingsås kommun än i riket och utifrån föreslagna förändringar krävs insatser för att anpassa användningen av denna form av särskilt stöd till föreslagna förändringar i lagstiftningen.

4. Analys och slutsatser

Med utgångspunkt i genomförda uppföljningar av statistiken avseende särskilt stöd och av förslagen till ändringar av regleringen kring arbetet med stöd och särskilt stöd i skolan föreslås följande inriktning för det vidare arbetet.

4.1. Inriktning för det vidare arbetet

- Fortsätta att följa upp och utveckla kvaliteten i de särskilda undervisningsgrupperna inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- Fortsätta det påbörjade arbetet med att utveckla rutinerna kring särskilt stöd.
- Utveckla arbetsformerna inför beslut om placering i särskild undervisningsgrupp så att andelen elever i Alingsås kommun med beslut om särskild undervisningsgrupp närmar sig andelen i riket som helhet.
- Utveckla arbetsformerna så att antalet beslut om anpassad studiegång minskar och långsiktigt anpassas till den inriktning som utredningen om förbättrat stöd i skolan anger, i den mån föreslagna förändringar i skollagen blir beslutade av riksdagen.

Bilaga

Statistiken avser 15 oktober respektive läsår och anges i andel av elever (i procent).

Åtgärdsprogram	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Riket - totalt	5,2	5,3	5,5	5,8	5,8	5,9	6,2	6,7
Riket - flickor	3,6	3,7	3,9	4,1	4,2	4,4	4,8	5,1
Riket - pojkar	6,6	6,7	7,1	7,4	7,3	7,3	7,6	8,1
Alingsås - totalt	5,3	5,2	5,5	6,5	6,1	6,4	6,0	7,3
Alingsås - flickor	3,8	3,7	3,7	4,8	4,6	4,5	4,6	6,0
Alingsås - pojkar	6,7	6,5	7,2	8,1	7,4	8,0	7,2	8,5
Enskild undervisning	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Riket - totalt	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,8	0,9	0,8
Riket - flickor	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6
Riket - pojkar	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0	1,0
Alingsås - totalt	0,0	0,0	0,4	0,3	0,2	0,0	0,2	0,3
Alingsås - flickor	0,0	0,0	0,3	0,3	0,1	0,0	0,1	0,4
Alingsås - pojkar	0,0	0,0	0,4	0,4	0,3	0,0	0,3	0,3
Särskild undervisningsgrupp	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Riket - totalt	1,1	1,1	1,2	1,3	1,2	1,3	1,3	1,4
Riket - flickor	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0
Riket - pojkar	1,5	1,5	1,6	1,7	1,6	1,7	1,8	1,9
Alingsås - totalt	1,8	1,6	1,9	1,8	2,6	2,7	3,2	3,0
Alingsås - flickor	1,4	1,1	1,1	1,0	1,7	1,7	2,0	2,5
Alingsås - pojkar	2,2	2,1	2,6	2,6	3,4	3,6	4,3	3,6
Enskild undervisning eller särskild undervisningsgrupp	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Riket - totalt	2,1	2,1	2,2	2,3	2,1	2,1	2,2	2,2
Riket - flickor	1,6	1,6	1,5	1,5	1,4	1,4	1,6	1,6
Riket - pojkar	2,8	2,8	2,8	2,9	2,7	2,7	2,8	2,9
Alingsås - totalt	1,8	1,6	2,3	2,1	2,8	2,7	3,4	3,3
Alingsås - flickor	1,4	1,1	1,4	1,3	1,8	1,7	2,1	2,9
Alingsås - pojkar	2,2	2,1	3,0	3,0	3,7	3,6	4,6	3,9
Anpassad studiegång	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Riket - totalt	0,9	0,9	1,0	1,2	1,2	1,3	1,4	1,5
Riket - flickor	0,7	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,2	1,3
Riket - pojkar	1,1	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6	1,7
Alingsås - totalt	0,5	0,7	0,9	1,7	1,5	1,9	2,7	2,8
Alingsås - flickor	0,8	0,6	0,5	1,3	1,1	1,3	2,2	2,5
Alingsås - pojkar	0,2	0,7	1,3	2,1	1,9	2,5	3,1	3,2

Åtgärdsprogram per årskurs 2024/2025	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Riket	2,1%	4,1%	6,1%	6,4%	7,8%	8,8%	5,3%	8,2%	10,8%
Alingsås	0,9%	3,5%	4,3%	8,1%	10,3%	14,5%	3,6%	8,2%	12,5%